

INTERNATIONAL
ACADEMY
OF TUTORING

COLLEGIUM
WRATISLAVIENSE

ЗАТВЕРДЖУЮ
ФОП Швець Тетяна Едуардівна
01.09.2026 р.

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів
загальної середньої освіти за темою
«ФОРМУВАННЯ ТЮТОРСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
ПЕДАГОГА: ШКОЛА ТЮТОРІВ»

Київ – 2026

Розробники:

Тетяна Швець, доктор педагогічних наук, керівниця навчально-дослідницького відділу ГО «Навчай для України», директор програм в «International Academy of Tutoring», сертифікована та акредитована в «Collegium Wratislaviense» (Польща) тьютор II ступеня, супервізор тьюторів, сертифікована «International DVV Ukraine» тренерка дорослих.

Piotr Czekierda, co-founder of Collegium Wratislaviense and Head of The Integral Leadership Lab AGH (TILL AGH, Faculty of Management, AGH University of Kraków).

Ольга Казакова, експертка з досліджень у сфері МНПСС та доказових практик в освіті ГО «Навчай для України», сертифікована та акредитована в «Collegium Wratislaviense» (Польща) тьюторка II ступеня, супервізорка тьюторів, тренерка «International Academy of Tutoring», клінічна психологиня та акредитована гештальт-терапевтка (EAGT).

Христина Бедрій, менеджерка освітніх програм ГО «Навчай для України», сертифікована та акредитована в «Collegium Wratislaviense» (Польща) тьюторка II ступеня, супервізорка тьюторів, тренерка «International Academy of Tutoring».

Напрямок підвищення кваліфікації (згідно з пунктом 15 Положення, затвердженого постановою КМУ № 800):

- розвиток професійних компетентностей, зокрема володіння методиками індивідуалізації освітнього процесу;
- формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей умінь — критичного мислення, здатності логічно обґрунтовувати позицію, співпрацювати, керувати власним навчанням;
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти підліткового та юнацького віку;
- розвиток емоційно-етичної компетентності педагогічного працівника;

- розвиток управлінської компетентності — у частині проєктування впровадження тьюторингу в закладі освіти.

Термін дії програми: з 01 вересня 2026 року до 01 вересня 2031 року.

Рецензенти:

Bartosz Fingas, PhD, program director at Collegium Wratislaviense.

Олена Ярошинська, доктор педагогічних наук, доцент, в.о. ректора Уманського національного університету

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми визначається трьома чинниками, що діють одночасно. По-перше, війна загострила потребу в індивідуальному супроводі: учні мають різні освітні втрати, різний досвід переміщення й навчання в дистанційному чи змішаному режимі, тож фронтальна робота з класом перестає давати результат — потрібен педагог, здатний побачити конкретну дитину, її ресурс і бар'єр. По-друге, законодавство вже закріпило право здобувача освіти на індивідуальну освітню траєкторію, а перехід профільної школи до вибору учнями рівнів і напрямів навчання робить супровід цього вибору прямим професійним обов'язком учителя, до якого система підготовки педагогів досі не дає інструментів. По-третє, тьюторинг в Україні здебільшого побутує як набір окремих прийомів, вихоплених із контексту, тоді як його дієвість забезпечує саме цілісний цикл — від контракту й діагностики до плану, зустрічей, документування та рефлексії. Відповіддю на ці виклики є тьюторинг — особливим способом організована педагогічна діяльність, спрямована на саморозвиток та самореалізацію учнів та учениць, розвиток їхнього критичного та креативного мислення, здатності до самостійного навчання, вміння робити вибір та нести за нього відповідальність. Тьюторинг реалізується через індивідуальну співпрацю один-на-один або в малих групах, передбачає суб'єкт-суб'єктні взаємовідносини і ґрунтується на принципах індивідуалізації, позитивної психології та гуманістичної педагогіки.

Тьюторинг як метод індивідуальної опіки над підопічним прямо відповідає завданням реформи Нової української школи: педагогіці партнерства, побудові індивідуальної освітньої траєкторії, розвитку наскрізних умінь. Водночас в українській системі підвищення кваліфікації бракує програм, які дають учителям не окремі прийоми індивідуалізації, а цілісний робочий цикл: контракт із підопічним, діагностику сильних сторін, планування тьюторіалів, роботу з есе, документування зустрічей і власну рефлексію тьютора.

Наскрізна логіка програми — рух від однієї зустрічі до системи: учасник послідовно проєктує тьюторський цикл для конкретного учня, а на завершення — бачення впровадження тьюторингу у власному закладі.

Програму укладено відповідно до положень законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН від 29.08.2024 № 1225).

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, які працюють або планують працювати в тьюторській парадигмі.

Обсяг: 48 академічних годин / 1,6 кредиту ЄКТС.

Особливості реалізації програми:

В основу Програми покладено діяльнісний, компетентнісний, конструктивістський, особистісно орієнтований підходи, а також засади позитивної психології та гуманістичної педагогіки, що надають освітньому процесу практичного характеру. Навчання передбачає активну участь слухачів у виконанні практичних завдань, розборі кейсів, моделюванні тьюторських розмов, груповій роботі та рефлексії. Наскрізним практичним результатом навчання є розроблення слухачами стратегії впровадження тьюторингового підходу у власну педагогічну практику та практику закладу освіти.

До викладання залучаються фахівці, які є сертифікованими тренерами й тьюторами.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна/дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: поглибити знання педагогічних працівників у сфері індивідуалізованої та персоналізованої освіти; сформувати в педагогічних працівників здатність самостійно проєктувати й вести тьюторський цикл із підопічним та ініціювати впровадження тьюторингу в закладі освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

1. Сформувати понятійну базу тьюторингу та розрізнення тьюторингу, менторингу й коучингу.
2. Навчити укладати тьюторський контракт і проводити першу зустріч із підопічним.
3. Відпрацювати інструменти розвивального тьюторингу: роботу з цінностями, цілями, мотивацією, сильними і слабкими сторонами.
4. Навчити працювати з есе як інструментом наукового тьюторингу: формулювати питання, супроводжувати написання, вести дискусію за текстом.
5. Сформувати вміння планувати цикл тьюторіалів, ставити вимірювані результати та документувати зустрічі.
6. Розвинути рефлексивну компетентність тьютора: самооцінювання, робота із зворотним зв'язком, план власного розвитку.
7. Підготувати учасників до проєктування системного впровадження тьюторингу в закладі освіти.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- мовно-комунікативна (А1);
- психологічна компетентність (Б1);
- емоційно-етична (Б2);
- компетентність педагогічного партнерства (Б3);

- проєктувальна компетентність (В3);
- інноваційна компетентність, здатність використовувати освітні інновації у професійній діяльності (Д1);

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

За результатами навчання учасники навчання:

Знають і розуміють

- сутність тьюторингу як методу індивідуального супроводу, його відмінність від менторингу, коучингу та репетиторства;
- структуру тьюторського циклу і типовий перебіг тьюторіалу;
- різницю між розвивальним і академічним тьюторингом та сферу застосування кожного;
- принципи надання й приймання зворотного зв'язку;
- закономірності поширення освітніх новацій у колективі.

Уміють

- укладати тьюторський контракт і проводити тьюторіали за власним сценарієм;
- застосовувати щонайменше п'ять інструментів розвивального тьюторингу;
- формулювати коректне питання есе; вести дискусію за есе, спираючись на сократівські запитання;
- складати план тьюторської подорожі з вимірюваними результатами у сферах знань, умінь і настанов;
- документувати зустріч до і після її проведення;
- надавати розвивальний зворотний зв'язок;
- описувати бачення системного впровадження тьюторингу у власному закладі освіти.

Виявляють ставлення

- приймають суб'єктність учня як засадничу умову супроводу;
- дотримуються етичних меж і конфіденційності тьюторських стосунків;
- визнають власний професійний розвиток складником якості супроводу;

- відкритий до зворотного зв'язку про себе.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Умовою успішного завершення курсу є відвідування не менше 80% аудиторних занять; виконання практичних завдань під час занять; підсумковий захист стратегії впровадження тьюторингу у власному закладі освіти та виконання підсумкового тесту. Шкала: 0–100 балів; успішне виконання — від 75 балів.

Елемент оцінювання	Інструменти та критерії
Поточні практичні завдання (під час модулів)	2–3 короткі продукти: карта сильних сторін учня/учениці; сценарій тьюторської розмови; рефлексійна нотатка (до 20 балів).
Самостійна робота	опрацювання матеріалів і підготовка елементів стратегії впровадження тьюторингу (до 20 балів).
Підсумковий залік	захист «Стратегії впровадження тьюторингу у закладі освіти» (до 30 балів) за критеріями: логіка «пізнання учня/учениці → цілі → інструменти → план впровадження»; відповідність тьюторському підходу; практичність інструментів; реалістичність впровадження.
Підсумковий тест	виконання підсумкового тесту (правильних відповідей не менш ніж 75%, до 30 балів).

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат підвищення кваліфікації встановленого зразка обсягом 48 годин / 1,6 кредиту ЄКТС.

Вартість: 8000 грн. (вісім тисяч грн.)

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено навчання офлайн або онлайн, у формі тренінгів, а також розроблення «Стратегії впровадження тьюторингу у закладі освіти» відповідно до вікової категорії учнів/учениць, з якими працюють або планують працювати педагогічні працівники.

Зміст програми складається з 5 модулів та 22 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі захищають стратегію впровадження тьюторингу у закладі освіти та складають підсумковий тест. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, — 100 балів. Прохідний бал — 75. Учасники, які успішно пройшли навчання, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 48 год, з них: 8 год — лекційні заняття, 30 год — практична робота, 10 год — самостійна робота, 2 год — контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ТЬЮТОРИНГУ В ОСВІТІ					
Тема 1.1. Тьюторинг як педагогічна технологія: принципи та педагогічні засади	1	1	1	—	2
Тема 1.2. . Антропологічні засади та мета тьюторингу	1	1	1	—	3
Тема 1.3. Тьюторський контракт	-	2	-	—	2
Тема 1.4. Перша зустріч	-	2	-	-	3
Разом за модулем	2	6	2	—	10
МОДУЛЬ 2. РОЗВИВАЛЬНИЙ ТЬЮТОРИНГ					

Тема 2.1. Робота з цінностями	1	2	1	—	3
Тема 2.2. Діагностика сфер розвитку	1	1	—	—	2
Тема 2.3. Цілепокладання	1	2	—	—	3
Тема 2.4. Модель GROW	-	1	1	-	2
Тема 2.5. Таланти і сильні сторони	-	2	-	-	2
Разом за модулем	2	8	2	—	12
МОДУЛЬ 3. АКАДЕМІЧНИЙ ТЬЮТОРИНГ					
Тема 3.1. Есе як інструмент тьюторингу	1	1	-	—	2
Тема 3.2. Створення теми і питання есе	-	2	—	—	2
Тема 3.3. Як розпізнати слабке есе	-	1	1	—	2
Тема 3.4. Сократівські запитання	1	-	-	-	1
Тема 3.5. Проведення тьюторіалу за есе	-	2		-	2
Разом за модулем	2	6	1	—	9
МОДУЛЬ 4. ПРОЄКТУВАННЯ ТЬЮТОРСЬКОГО ЦИКЛУ					
Тема 4.1. Підготовка плану	-	1	-	—	1
Тема 4.2. План тьюторської подорожі	-	1	—	—	1
Тема 4.3. Документація тьютора	1	1	1	—	3

Тема 4.4. Типові складнощі	-	2	-	—	2
Разом за модулем	1	5	1	—	7
МОДУЛЬ 5. РОЗВИТОК ТЬЮТОРА І ВПРОВАДЖЕННЯ ТЬЮТОРИНГУ					
Тема 5.1. Чесноти і характер тьютора	1	1	-	-	2
Тема 5.2. Самопізнання тьютора	-	1	1	-	2
Тема 5.3. Зворотний зв'язок	-	1	-	-	1
Тема 5.4. Системне впровадження тьюторингу	-	1	-	-	1
Разом за модулем	1	4	1	-	6
Підсумкові заходи (захист стратегії, підсумковий тест)	—	—	—	2	2
Усього	8	30	8	2	48

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ТЬЮТОРИНГУ В ОСВІТІ

1.1. Що таке тьюторинг. Визначення тьюторингу як методу індивідуального супроводу на засадах стосунків «майстер — учень». Інтегральний підхід до розвитку людини. Відмінності тьюторингу від менторингу, коучингу, репетиторства та класного керівництва. Розвивальний і академічний тьюторинг: два напрями одного методу.

1.2. Антропологічні засади та мета тьюторингу. Суб'єктність підопічного. Розвиток потенціалу як мета супроводу. Етичні межі стосунків і конфіденційність.

1.3. Тьюторський контракт. Складники контракту: заангажованість, пунктуальність, щирість, довіра, свобода і відповідальність. Десять запитань, що допомагають укласти контракт. Практикум: написання власного контракту.

1.4. Перша зустріч. Дев'ятикроковий сценарій першої зустрічі: привітання, знайомство, узгодження мети й обсягу співпраці, очікування та побоювання підопічного, контракт, розклад, домовленість про наступну зустріч, прощання, аналіз. Ключові запитання до себе перед зустріччю. Мапа розвитку як інструмент після першого тьюторіалу. Практикум: власний сценарій першої зустрічі, робота в парах.

МОДУЛЬ 2. РОЗВИВАЛЬНИЙ ТЬЮТОРИНГ: ЦІННОСТІ, ЦІЛІ, ТАЛАНТИ

2.1. Робота з цінностями. Таблиця цінностей. Три запитання (сто мільйонів, стовідсотковий успіх, шість місяців). Практикум у парах.

2.2. Діагностика сфер розвитку. Коло розвитку: побудова, запитання до кола загалом і до обраної сфери. Сильні питання: «репортаж», «замітка в енциклопедії», «день народження».

2.3. Цілепокладання. Мережа цілей (хочу / маю). Цілі за SMART із переліком питань до кожного критерію. Декартові питання для швидкого ухвалення рішень. Рівень виклику в постановці задач.

2.4. Модель GROW. Чотири кроки: ціль, реальність, варіанти, результат. Банк запитань до кожного кроку. Практикум: провести розмову за GROW у трійках із роллю спостерігача.

2.5. Таланти і сильні сторони. Поняття таланту і сильної сторони. Чотири домени талантів. Чотири ознаки сильної сторони за моделлю SIGN: успіх, інстинкт, розвиток, потреби. Анкета FREE. Тест на слабкі сторони і чотири стратегії СТОП: припинити, співпрацювати, підставити сильну сторону, змінити перспективу.

МОДУЛЬ 3. НАУКОВИЙ ТЬЮТОРИНГ: ЕСЕ І ТЬЮТОРІАЛ

3.1. Есе як інструмент тьюторингу. Три види есе: літературне, наукове, тьюторське. Чотириетапний процес роботи над есе: збір даних, аналіз фактів, власна думка, презентація й захист у дискусії.

3.2. Створення теми і питання есе. Сім критеріїв доброго питання: чи хотів би я сам писати на цю тему; чи не віддає питання «педагогічним запашком»; чи не є воно пасткою; чи існує єдина правильна відповідь; чого можна чекати від відповіді; що питання розвине в підопічному; яким може бути наступне питання. Практикум: формулювання питання під конкретного учня, перехресне оцінювання питань у групі.

3.3. Як розпізнати слабке есе. Дев'ять ознак поганого есе як інструмент зворотного зв'язку: ухилення від питання, блукання манівцями, невиправдані логічні зв'язки, відсутність тези, невідповідні висновки.

3.4. Сократівські запитання. Дев'ять груп запитань: з'ясувальні; ті, що досліджують мету, основу, інформацію та аргументи, перспективу, висновки і наслідки, саме питання, ідею, інтерпретації. Практикум: ведення дискусії за текстом.

3.5. Проведення тьюторіалу за есе. Підготовка тьютора: читання, розуміння, представлення. «Гачки» початку розмови. Перебіг зустрічі: вступ, читання есе вголос, дискусія, нові проблеми, підсумок, наступне завдання. Зворотний зв'язок після тьюторіалу з позиції підопічного.

МОДУЛЬ 4. ПРОЄКТУВАННЯ ТЬЮТОРСЬКОГО ЦИКЛУ

4.1. Підготовка плану. Збір даних про підопічного: шкільні й позашкільні інтереси, сильні сторони, блоки, мрії, цитати про себе і від інших. Питання «яких змін я прагну для підопічного і як досягти їх не прямим текстом».

4.2. План тьюторської подорожі. Чотири колонки: куди хочу привести учасника (знання, настанови, уміння, горизонти); як туди дійдемо (методи, матеріали, вправи); як дізнаюся, що дійшли (засоби вимірювання, плоди); скільки потрібно часу. Віхи циклу. План тьюторіалів: очікувані результати у сферах знань, умінь і настанов; перелік текстів; рамковий перебіг кожної зустрічі, пункти для дискусії, теми домашніх завдань.

4.3. Документування. Картка зустрічі: підготовка до зустрічі й рефлексія після неї. Особистий план розвитку підопічного як підсумковий продукт циклу.

4.4. Типові складнощі. Опір, пропуски зустрічей, невиконані завдання, залежність підопічного, вигорання тьютора. Принцип «перешкоди на першому місці».

МОДУЛЬ 5. РОЗВИТОК ТЬЮТОРА І ВПРОВАДЖЕННЯ ТЬЮТОРИНГУ

5.1. Чесноти і характер тьютора. Кардинальні чесноти та їхні складники: розсудливість, справедливість, мужність, поміркованість, великодушність. Анкета самооцінювання чеснот. Каталоги чеснот: Платон і Аристотель, Павло з Тарсу, М. Селігман, З. Рау. Завдання: обрати чесноту для тренування і скласти місячний план.

5.2. Самопізнання тьютора. Вікно Джогарі: арена, фасад, сліпий пункт, сфера невідомого. Аркуш компетенцій тьютора (15 категорій самооцінювання). Лист розвитку тьютора: «зараз», «в очах інших», «майбутнє».

5.3. Зворотний зв'язок. Модель SARA: несподіванка, гнів, раціоналізація, прийняття. Базові принципи надання зворотного зв'язку. Моделі: RTD, «сендвіч», «Я-повідомлення», ФВНО, модель повного вираження.

5.4. Системне впровадження тьюторингу. «Почни з чому» С. Сінека. Дифузія інновацій за Е. Роджерсом: новатори, ранні послідовники, рання більшість, пізня більшість, відсталі — і стратегія комунікації для кожної групи. Тринадцять питань до бачення впровадження тьюторингу в закладі: охоплення, критерії добору підопічних, формування пар, тематика, режим зустрічей, моніторинг ефективності, мотивація тьюторів, співпраця тьюторів. Інструмент «Мої плани»: що почну, припиню, робитиму більше, менше, інакше.

Форми і методи роботи

Програма побудована на принципі «інструмент випробувано на собі»: кожен інструмент тьюторингу учасник спершу застосовує до власної ситуації, а вже потім проєктує його використання з підопічним.

Методи: інтерактивна міні-лекція; робота в парах у ролях «тьютор — підопічний» зі зміною ролей; робота в трійках із роллю спостерігача; аналіз кейсів; модельований тьюторіал із подальшим розбором; письмові практикуми (есе, контракт, сценарій зустрічі, план циклу); групова дискусія; індивідуальна та групова рефлексія наприкінці кожного модуля.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/93546/

Основна література

1. Швець Т. Е. Тьюторинг: теорія та практики. Київ : Вид-во «Шкільний світ», 2021. 168 с.

2. Швець Т. Е. (2022). Аналіз понять «тьютор» і «тьюторинг» у вітчизняному та зарубіжному освітньо-науковому просторі. Академічні студії. Серія «Педагогіка», (2), С. 56–65. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.2.9>

3. Казакова О. І. Тьюторські інструменти для розвитку гармонійної та успішної особистості. Матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції «На Урок», 21 грудня 2020 р. URL: <https://naurok.com.ua/post/tyutorski-instrumenti-dlya-rozvitku-garmoniyno-ta-uspishno-osobistosti>

4. Казакова О. І. Інструменти тьюторингу в учнівських STEAM-проектах. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Світові освітні тренди: створення творчого середовища STEAM-навчання». К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. С. 44–46. URL: <https://drive.google.com/file/d/1JE4cTEyYfzI1r3lT-Q8-iipe1HFPgjWk/view>

5. Бедрій Х. В. Тьютор як ключова фігура у забезпеченні індивідуальної освітньої траєкторії учнів. Збірник матеріалів IV Міжнародної конференції, м. Рівне, 13 грудня 2024 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024. С. 429–431.

6. Тьюторинг: теорія, практика, вивчення кейсів / за ред. П. Чекерди, Б. Фінгаса, М. Шали. Варшава: Wolters Kluwer, 2015.

Додаткові онлайн-ресурси

1. Освітній серіал на платформі «Дія.Освіта» «Тьюторинг у школі». URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/tutoring-at-school?page=1>

2. Швець Т. Е. Тьюторинг — коротко про основи. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hdN-qhXtNWI> (International Academy of Tutoring).

3. Швець Т. Е. Тьюторинг в школі: моделі та їх характеристика. URL: https://www.youtube.com/watch?v=Tgvnp_Csfrs (International Academy of Tutoring).

4. Швець Т. Е. Тьюторинг в школах: практика. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=tnZq1o0rSs4> (International Academy of Tutoring).

5. Швець Т. Е. Тьюторські компетенції сучасного педагога. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ORKlSj1LYh4> (International Academy of Tutoring).